



# האם יבגשו עבירות המכס של חברת רבלון? בסיכויי מנכ"ל לשעבר, יצחק מודעי

## בעייה קוסמטיקה

תקבע אם יש מקום להעמיד את חברת רבלון לדין על עניין זה. גם נקודה זו מוטלת בספק. שכן, המכס נהוג בדרך כלל, על פי החוק, בכל מיקרה של אי התאמה בין המיסמכים למיטען, להאשים את עמיל המכס המטפל בכך, ולא את החברה המייבאת.

### החקירה הושהתה במתכוון

**א** לא שכאן היה מדובר במיקרה עדין. הוא נגע לשרהאנרגיה יצחק מודעי. חלק מאי-ההתאמות שהתגלו על-ידי חוקרי המכס מתייחסות לתקופה שבה כיהן יצחק מודעי כמנכ"ל חברת רבלון בארץ. מודעי אינו מכהן בתפקיד זה כבר שש שנים. מאז נבחר כמנכ"ל הוא מונה או כחבר מועצת-המנהלים של החברה, תפקיד שממנו פרש לפני כשנתיים כאשר מונה כשר בממשלת הליכוד.

באופן תיאורטי ייתכן שאפשר היה למצוא פגם אסחטי בעובדה שמודעי היה מנכ"ל חברה שבמיסמכיה התגלתה אי התאמה בקשר לשיחרור מיטענים במכס. האחריות שלו כמנכ"ל קיימת. אבל אין מדובר כאן בעניין פלילי חמור או במעשה הוגאה מכוון בהיקף ניכר.

השאלה היא מדוע לא נבדקה הפרשה עד תומה ומוצאה מייד אחרי שהתגלתה, לפני כשנה וחצי? מדוע הוקפאה במקרה ונשלפה מחדש רק עתה, כאשר נראה שהיא בפרסומה כדי לפגוע בסיכויי בחירתו של מודעי לשרהאנרגיה? מתנגדיו של מודעי טענו, כי החקירה בפרשה הוקפאה על פי הוראת ראשי הוצר, שלא רצו לפגוע במודעי, ומתוך חשש שהיה צורך לחקור גם אותו בפרשה. קיימת גירסה שונה במיקצת, הי מעורבת ספק אם הדלפת הפרשה מחדש היתה בכלל על רקע פוליטי. על פי גירסה בעברית מסוג אחר בעניין שאינו נוגע כלל לחקירה זו, כאשר התחילו לחקור את האיש התחילו לאיים על חוקריו: נטפלתם אלי כדי למנוע ממני לחקור בתיק של רבלון מתוך מטרה למנוע גילוי יים על מודעי. במכס הוחלט להוציא את האיש לפנסיה מוקדמת, אולם כדי למנוע לזות שפתיים נקבע, כי הוא יטוש את עבודתו רק אחרי שיסיים את תפקידו בתיק רבלון. כתוצאה מכך הישהה האיש במתכוון את החקירה ומשך אותה על פני תקופה ארוכה, כדי לדחות ככל האפשר את יציאתו לפנסיה מוקדמת.

נראה כי זאת היתה גם הסיבה לעיתוי הפירסום המחודש של הפרשה. על פי כל הסימנים הודלפו תוצאות החקירה על-ידי אנשי המכס בדרגים נמוכים ולא על-ידי גורמים פוליטיים שביקשו להתנכל ל-מודעי.

כיוון שהפרשה התעוררה, מין הדין לסיימה במהירות ולהבהיר את חלקו של מודעי בה, מה עוד שמודעי עצמו טוען, כי לא ניתן להאשימו כלל בעבירות המכס המיוחסות לחברה. לא כדאי ליצור את הרושם שמודעי לא הגיע לכהונת שרהאנרגיה בגלל עלילה שפסלו עליו, כשיש סיבות טובות ומשכנעות בהרבה מדוע ימלא תפקיד חשוב זה.

רובינשטיין, התבקשה להסביר את פשר אי-ההתאמה. בבדיקה הסתבר או שמדובר בטעות אנושית. אנשי רבלון הודו ב"טעות, טענו, כי זהו מיקרה חריג והתי נצלו. העניין נראה כסגור. אולם אנשי המכס לא הסתפקו בהסברי חברת רבלון, כמו כמה חברות קוסמטיות אחרות אין חברת רבלון מייבאת לארץ בדרך-כלל מוצרים מוגמרים. יש לה מיפ על ייצור באשדוד המייצר את מוצרי ה"חברה על פי הנוסחות המקוריות שלה מ"חומרי-גלם מקומיים או מחומרי-גלם מ"כאיים. עתה ביקשו אנשי המכס לבדוק אם אומנם היתה אי-ההתאמה, מיקרה חריג או שגם בעבר הצהירה רבלון על מוצרים מוגמרים שייבאה כעל חומרי-גלם.

שיעורי המכס ומסי-הקניה החלים על מוצרים מוגמרים מיובאים גדולים יותר מאלה המוטלים על חומרי-גלם. אולם ה"פרש הוא זעיר ביותר. ספק אם אינה שהוא יצור יסתכן לשלם על מוצר מוגמר מ"כ של חומרי-גלם כדי להרוויח את ה"פרש, מה עוד שממילא מוטלים המי"סים על שכם הצרכן. לעומת זאת, אם ייבאה החברה מוצרים מוגמרים, או מוגמרים למחצה, כחומרי-גלם, הרי גם הערך המוסף של מוצרי הייצוא שלה קטן מהערך המוצר, והיא נהנתה כתוצאה מכך מ"תמריצי יצוא שלא הגיעו לה.

ואכן, בבדיקה שערך פקיד המכס, הסתבר שבמשך שנים רבות נהגת חברת רבלון לייבא שפתונים מוגמרים או מוגמרים למחצה, ולהצהיר עליהם כעל חומרי-גלם, כיוון שהעיצוב הסופי שלהם נע"שה במפעל החברה בארץ. חוקרי המכס החליטו לראות בכך ניסיון להערים על המכס. כיוון שראו בשפתונים אלה מוצר מוגמר.

טענתה של חברת רבלון היתה שכל ה"חברות בענף המוסמטיקה בארץ, המייבאות שפתונים, נהגות באותה צורה, וזאת על-יפי הסכם שהושג עוד לפני כעשר שנים בין אגף המכס לבין ענף הקוסמטיקה בתאחדות התעשיינים. אולם פקיד המכס הממונה החליט שאין הוא מכיר באותו הסכם שהתקבל לפני עשר שנים. את חקירת הפרשה כולה אפשר היה לסכם במהירות, תוך שבועות ספורים. חוקרי המכס יכלו כבר אז לסכם את מימ"צאיהם ולהעבירם בצירוף המלצותיהם ל"מחלקה המיטענית של אגף-המכס, ש-

יתנגד להחזרתו של יגאל הורביץ אל השולחן. שונה מזה היה מצבו של יצחק מודעי. מודעי הצליח ליצור קונסנוס במיפ-גה הליברלית, שלפיו תתייצב כל סיעת המפלגה בכנסת בתביעה להשאיר את תיק-האוצר בידי איש המפלגה. והנה, דווקא בשעה שנראה לו, כי הוא המועמד היחידי, שמיפלגתו יכולה להציע לתפקיד שרהאנרגיה, בין השאר את תיקי האוצר מידיה, ניתחה על מודעי המהלומה מכיוון בלתי-צפוי.

ביום השישי שעבר פירסם היומון הארץ ידיעה, כי מחלקת-החקירות של המכס ממליצה להגיש כתבי-אישום נגד הסניף הישראלי של חברת התמרקים הבינלאו"מית רבלון, על עבירות מכס ומסי-קניה שביצעה החברה, בין השאר בשנים שבהן היה מודעי מנכ"ל החברה.

התגובה הראשונה למקרא הידיעה היתה, כי הנה עומדת פרשת אשר ידלין לחזור על עצמה. עד שלא הוצע לתפקיד נגיד בנק-ישראל, לא התייחס איש ברצינות להאשמות ולהחשדות שהועלו נגד ידלין. אולם ברגע שעמד לקבל מינוי כ"ל כלי בכיר, נפתחה חקירה שבעיקבותיה החל מתגלגל כדור-השגל שהוביל את ידלין לבית-הסוהר, אחרי שהורשע בשורה של עבירות פליליות חמורות.

הידיעות דברו החשדות שהעלו שיל-טונות המכס נגד חברה שהיתה בניהולו של מודעי לא היו חדשות. הן התפרסמו לראשונה כבר בחודש מארס 1978. אלא שאז היה יצחק מודעי בסך-הכל שרהאנרגיה. הידיעות לא כללו לפגוע במעמדו וב"תדמיתו, מה עוד שהיו בגדר חשדות בלבד. אותן ידיעות עצמן מקבלות מש"מעות שונה לחלוטין כאשר מדובר באדם המבקש ליטול על עצמו את תפקיד שרהאנרגיה.

מה הסתתר מאחרי ידיעות אלו? בסוף חודש פברואר 1978 גילו אנשי המכס בנמל אשדוד אי-התאמה בין מימ"צ מכים שהגישו להם חברת רבלון לבין תכולת מיטען שהגיע עבור החברה דרך הנמל. בעוד שבמיסמכי החברה נטען, כי המיטען מכיל חומרי-גלם ליצור שפתונים, הסתבר, כי אין מדובר בחומרי-גלם, אלא במוצר מוגמר. מנהלי חברת רבלון בישראל, שהיא חברת הקוסמטיקה הש"נייה בגודלה בשוק המקומי אחרי הלנה

**ה** בדיחה הפוליטית הנפוצה ביותר השבוע התייחסה למועמד החדש ל-תפקיד שרהאנרגיה במקום שמחה ארליך. "זה היה סגן ראש-הממשלה, יגאל ידני!"

"מדוע?"  
"כי באוצר רוצים להתחיל עכשיו מא"ס."

אותם שלא שמעו את הבדיחה היו, כמ"ר בן, שני המתנדבים ליטול על עצמם את תיק-האוצר כפוי-הטובה: שרהאנרגיה יצחק מודעי ושרה-היירו-המיסטר-ההתע"שייה לשעבר, יגאל הורביץ. אולם ככל שחלפו הימים ושמחה ארליך הוסיף להש"תות בחו"ל, התבהר יותר ויותר, כי כל חשבונות הירושה נעשו בלי בעל-הבית.

שמחה ארליך, שהאריך, כאילו במתכוון, את שהייתו בחו"ל כדי להרגיע את הרוחות סביב ההחלטה שהתקבלה במרכז מיפלגתו להדיחו, שלח איתותים מחו"ל, כי אין בכוונתו לוותר בקלות כה רבה על תפקיד שרהאנרגיה. למרות שנוצר את לשו"נו ונמנע מלגלות את תוכניתו, היה ברור לפחות דבר אחד לכל המתנבאים: שאר-ליך עצמו לא יתמוך במודעי ולא בהור-ביץ לתפקיד שרהאנרגיה.

מלבד הסיבות האובייקטיביות משחקות לגבי שניים אלה סיבות אישיות. הורביץ ומודעי היו מבקריו החריפים ביותר של ארליך. שניהם היו הראשונים שהעזו להשמיע בגלוי את התביעה להתפטרותו. מינוי אחד מהם כיוורשו יהיה לגבי שמחה ארליך כנריית מלה על הפצעים. "אין ספק", אומרים מקורביו, "שהוא יעשה כל שיוכל כדי לשכנע את מנחם בגין שימנה את מי שיעלה בדעתו כשרהאנרגיה, רק לא את מודעי או את הורביץ."

אם לא די היה בהתנגדותו של ארליך למינויים של השניים, שכבר מכינים לעצ"מם, כל אחד בנפרד, את חליפת שרהאנרגיה, נערכו השבוע מיכשולים חדשים בדרכס. כמה משרי-הממשלה, שהיו מוכינים ברגע הראשון לקנות את מועמדותו של יגאל הורביץ לתפקיד, התחילו להי-רתע מכך במחשבה שנייה. פיתאום נזכרו שאם יחזור יגאל הורביץ לממשלה, הוא לא יהיה רק השר הכלכלי הבכיר, כשר בממשלה הוא יהיה רשאי, כמובן, להת"בטא ולהצביע גם בנושאים פוליטיים טהורים.

### מהלומה מכיוון בלתי-צפוי

**כ**מה משרי-הממשלה הזכירו הי שבוע, כי הורביץ לא פרש מהממשלה בגלל בעיות משק וכלכלה. הוא עשה זאת על רקע התנגדותו לחתימת הסכם השלום עם מצריים, אחרי שכיהן את החזרת סיני המצריים כ"אסון", ו"בכיה לדורות". "מה השתנה במחצית השנה שחלפה מאז?" הם שאלו, "האם השתכנע יגאל הורביץ לפתע, כי חוזה השלום הוא ברכה למדינה?"

מאחר שהורביץ הוא עושה-צרות מיק"צועי ועלול להפר את שיווי-המישקל ה"עדין הקיים כיום בממשלה בין הניצים הקיצוניים והניצים המתונים יותר, נראה, כי לפחות בממשלה עצמה יוצר רוב ש-